

ללא מזרא

ספור ותולדות חתיו של
רבי לוי יצחק שניאורסון

- חלק ראשון -

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"
סניף אה"ק ת"ו - כפר חב"ד

ברוקלין נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

ב"ה.

פְּתַח דְּבַר

דְּמוּתוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן הַחֲסִיד, הַמְּקַבֵּל, רַבֵּי לְוִי־יִצְחָק שְׁנִיאָוֶרְסוֹן עָלִיו
הַשְּׁלוֹם, אָבִיו שֶׁל כְּבוֹד קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר זי"ע, הֵנָּה פְּלֵאִית, מִיַּחַדָּת
בְּמִינָהּ. הִיא כּוֹלֶלֶת וּמְקִיפָה אֶת כָּל תַּחֲוֹמֵי הַיְהוּדוּת וְהַחֲסִידוּת.

תּוֹרָתוֹ - מְגַלֶּה עֲמֻקּוֹת מְפֻלְגָּת וּבְקִיאוּת עֲצוּמָה בְּכָל חֵלְקֵי פְּרֵד"ס
הַתּוֹרָה; פֶּשֶׁט רַמְזוֹ דְּרוּשׁ וְסוּד. שֵׁטֶת לְמוֹד יִיחּוּדִית, מְחַדְּשֵׁת,
הַמְשַׁלֶּבֶת אֶת כָּל מְקַצְוֵעוֹת הַתּוֹרָה לְמִקְשָׁה אַחַת, מְדַיֶּקֶת בְּפִרְטֵי
פְּרָטִים, עַד שְׂמוּצָאֵת אֶת כָּלֵם תּוֹאֲמִים זֶה לְזֶה לְהַפְּלִיא.

חֲסִידוּתוֹ - נִין וְנֶכֶד לְרַבְּנּוֹ הַזֶּקֶן וְהַצָּמַח צֶדֶק, הַמְּקַשֵּׁר לְרַבּוֹתֵינוּ
נְשִׂאֵינוּ, כְּבוֹד קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר הַרְש"ב וּכְבוֹד קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר
הַרִי"צ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרַת כָּל רַבּוֹתֵינוּ נְשִׂאֵינוּ וּבְאוּרָה.

מְדוּתוֹ - עֲנוּהַ מְפֻלְגָּת (הַמְתַּבְּטֵאת בֵּין הַיֵּתֵר בִּשְׁם בּוֹ הִיָּה מְכַנֶּה
בְּלִיּוּבְאוּוִיטָשׁ: לְוִי־ק...), מְאוֹר פְּנִים לְכָל אָדָם, יַחַד עִם תַּקַּף חֲסִידֵי

בְּכֹל הַנוֹגֵעַ לַעֲמִידָה עַל קוֹצוֹ שֶׁל יו"ד בְּשִׁמִּירַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת
וּבַהֲפָצַת הַמַּעֲיָנוֹת.

רַבְנוֹתוֹ - יִרְאֵת שָׁמַיִם לְפָרְטֵי פָרְטִים וְהַקְפָּדָה עַל כָּל עֲנִינֵי
הַהֲלָכָה, הַנְּהַגְתָּ הַקְּהֵלָה, בְּהִלִּיכָה נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד, וְהַבָּאֲתָם
אֶל הַתְּכֵלִית הַרְצוּיָה.

מְסִירַת נַפְשׁוֹ - הִלִּיכָה בְּמִסִּירַת נַפְשׁוֹ נֶגֶד הַכַּחוֹת הָאֵיתָנִים
שֶׁל הַמַּמְשָׁלָה הָרוֹסִית, שֶׁהִפְנִתָה אֶת כָּל מַרְצָה לְמַלְחָמָה בְּדַת
וּבְמִפְיָצֶיהָ, מְסִירוֹת שֶׁעָלְתָה לוֹ, בְּסוּפוֹ שֶׁל דְּבָר, בְּגִלוֹת הַקְּשָׁה,
שֶׁבְּדֶרֶךְ הַטֵּבַע אָף גִּרְמָה לְהִסְתַּלְקוֹתוֹ (כְּדַבְּרֵי בְּנוֹ, הַרְבִּי).

אִם לֹא דִי בְּכֹל אֵלוֹ בְּפָנַי עֲצָמָם, הָרִי לָנוּ דְּבָרִים שֶׁאֲמָרוּ עָלָיו
רַבּוֹתֵינוּ נְשִׂיאֵינוּ, שֶׁבָּחִים מְדַהִימִים וְנִשְׁגָּבִים.

כְּבוֹד קְדוּשַׁת אֲדֹמו"ר הַרְש"ב כּוֹתֵב עָלָיו בְּמַכְתָּבוֹ (אָז, הוּא
אֲבָרָךְ צָעִיר. רַק בְּשָׁנוֹת ה־20 לְחַיָּיו!):

"הוּא לְמֶדֶן גָּדוֹל וְיִרְא אֱלֹקִים בְּתַכְלִית, זֶךְ הַרְעִיוֹן וְרֵךְ הַמְּזֶג, בַּעַל
מַדּוֹת טוֹבוֹת וְנַעֲלוֹת מְאֹד, וְיוֹדֵעַ פֶּרֶק בְּהַנְהַגָּה בְּדַעַת וּבַהֲשִׁיבֵל."

כְּבוֹד קְדוּשַׁת אֲדֹמו"ר הַרְי"צ כָּתַב עָלָיו מְאֹמֵר הַעֲרָכָה מְלֵא
בְּשִׁבְחִים מְפִלְגִים, וּבִינֵיהֶם:

”הרב רבי לוי־יצחק היה מלבד גאונותו הגדולה בתורה הנגלית
- גם בקיא נפלא בספרי הקבלה, משכיל מעמיק בתורת חסידות
חב”ד, ירא שמים נדיר ובעל מדות טובות.”

אך דומה שהבטוי המפעים ביותר נמצא בדברי בנו, כבוד
קדשת אדמו”ר נשיא דורנו, אשר אמר עליו:

”לאחרי יציאת כבוד קדשת מורי וחמי אדמו”ר (הריי”צ) ממדינה
ההיא, נשארו הוא (רבי לוי־יצחק), נכדם היחידי של אדמו”ר הזקן,
אדמו”ר האמצעי והצמח צדק, המנהיג במדינה ההיא” - - -

רבי לוי־יצחק היה ”המנהיג במדינה ההיא”!

דמותו של רבי לוי־יצחק היתה משא להערצה עבור רבים
מהחסידים במשך שנים רבות. אבל רק אלו שזכו לבקר בניקוליב,
יקטרינוסלב, ציאילי [Shieli] ואלמא־אטא [Almaty], בשנים
בהן היה במקומות אלו, ידעו מעט יותר על דמותו הדגולה.

הרבי חשף, במשך שנות נשיאותו, קמץא מדמותו של אביו.
דברי תורתו שיצאו לאור, הפנו זרקור עצמתי שהאיר דמות של
גאון אמתי, בעל שיטה יחודית בשלוב חלקי התורה.

הַרְבֵּי עֲצָמוּ בָּאָר, בְּרַבּוֹת מֵהַתְּוֹעֲדוּיּוֹת הַשְּׂבֻתוֹת, קָטַע מִתּוֹרְתוֹ
שֶׁל אָבִיו, וְגִלָּה בָּה עֵמֶק בְּתוֹךְ עֵמֶק.

מֵעֵבֶר לְהוֹצָאת סִפְרֵי חֲדוּשֵׁי תוֹרָתוֹ, עוֹדֵד הַרְבֵּי גַם הוֹצָאת סֵפֶר
מִיָּחַד, וּבּו סְפוּרֵי תוֹלְדוֹתָיו (וְעַל כֵּן בְּהִרְחָבָה בְּפָרֶק הָאֲחֵרוֹן שֶׁל
סֵפֶר זֶה). גַּם זְכוּרֹנוֹתֶיהָ שֶׁל רַעֲיָתוֹ, הַרְבֵּנִית חֲנָה, עָלֶיהָ הַשְּׁלוֹם,
שֶׁהִתְפָּרְסְמוּ בְּעֵבֶר וְזָכוּ בַּשָּׁנִים הָאֲחֵרוֹנוֹת לְתַפּוּצָה מְחֻדָּשֶׁת, גָּלוּ
רַבּוֹת עַל אִישִׁיוֹתוֹ הַדְּגוּלָּה, מִמִּבְּט קָרוֹב בְּמִיָּחַד.

בְּמֵלֶאֱת 70 שָׁנָה לְהִסְתַּלְקוֹתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מִנְהִיג מִיָּחַד, עֲדִין נֶכֶר
חֹסֵר בְּסֵפֶר מְקִיף אוֹדוֹתוֹ לִילָדִים וְלִנְעָר. עָלָה אִזּו הַרְעִיוֹן לְהוֹצִיא
לְאוֹר סֵפֶר זֶה, לְמַעַן יוֹכְלוּ גַם הֵם לְהִתְבַּשֵּׂם מִדְּמוּתוֹ.

תּוֹדָה לְה' יִתְבָּרַךְ עַל כָּל חֲסֵדוֹ עַד עַתָּה, בְּהִגִּיעֵנוּ סוּף סוּף לְבָרֶךְ
עַל הַמְּגִמָּר.

בְּסֵפֶר זֶה נִלְקְטוּ סְפוּרִים עַל רַבֵּי לוֹי־יִצְחָק, לְקוֹחִים רַק מִמְּקוֹרוֹת
מֵהִימָנִים, וְעַבְדּוֹ, תְּכֵנִית וְלִשׁוֹנִית, לִילָדִים. הַסְּפוּרִים שֶׁלְּבוּ
בְּמִסְגֵּרַת עֲלִילַתִּית קִלָּה, לְמַעַן יִרוּץ בָּהֶם הַיִּלְדֵי-הַקּוֹרָא. בְּמִסְגֵּרַת
זוֹ, דָּנִים הַיִּלָּדִים בְּסְפוּרִים, מְחַדְּדִים אֶת הַמְּסָרִים הַטְּמוּנִים בָּהֶם,
וְאֵף מִפְּנִימִים אוֹתָם.

אָנו תּפֿלָה, שְׁסַפֵּר זֶה יְסִיעַ וְיוֹסִיף לְחִזּוּק הַהִתְקַשְׁרוֹת לְכַבוֹד
קִדְשֵׁי אֲדָמוֹר נְשִׂיא דוֹרְנוֹ, וְלִהְלִיכָה בְּדַרְכֵי הַחֲסִידוֹת עַד בֵּיאת
גּוֹאֵל צֶדֶק, בְּגֹאֵל הָאֲמִתִּית וְהַשְּׁלֵמָה, וּבְקִרּוֹב מִמֶּשׁ.

קְרִיאָה מְהִנָּה וּמְאֻלְפֵת !

מערכת "אוצר החסידים"

כ"ף מנחם-אב, ה'תשע"ז.
כפר חב"ד, ארץ הקודש ת"ו.

תָּכֵן הָעֲנִינִים

- חֵלֶק ראשון -

114 . . . . . פָּרֶק שְׁמִינִי	11 . . . . . פָּרֶק ראשון
שְׁתֵּי חֲתָנוֹת בְּבֵית אָחָד	שִׁדְרִי בִיקָטְרִינוֹסְלָב
131. . . . . פָּרֶק תְּשִׁיעִי	25 . . . . . פָּרֶק שְׁנִי
עַם הָרַבִּי הָרִשׁ"ב וְהָרַבִּי הָרִי"צ	גְּאוֹנוֹת מְקַטְנוֹת
146 . . . . . פָּרֶק עֶשְׂרִי	39 . . . . . פָּרֶק שְׁלִישִׁי
אִישׁ מוֹפֵת	שְׁלֹשָׁה בָּנִים
162 . . . . . פָּרֶק אֶחָד עֶשְׂרִי	57 . . . . . פָּרֶק רְבִיעִי
מִצּוֹת מְהַדְרוֹת לְפֶסַח	בְּחִירָתוֹ שֶׁל רַב
175 . . . . . פָּרֶק שְׁנַיִם עֶשְׂרִי	75 . . . . . פָּרֶק חֲמִישִׁי
מַעְצָר וּמְאָסָר	תִּקְוָה חֲסִידִי
193 . . . . . פָּרֶק שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרִי	89 . . . . . פָּרֶק שְׁשִׁי
גִּזְרַת גְּלוּת	מוֹל הַשְּׁלֵטוֹן הַקוֹמוֹנִיסְטִי
	100 . . . . . פָּרֶק שְׁבִיעִי
	מוֹעֲדִים וּמְנַהֲגִים

- חלק שני -

314	פָּרָק עֶשְׂרִים וְשָׁנִים	207	פָּרָק אַרְבָּעָה עָשָׂר
	קֶשֶׁר בֶּל יִנְתַּק		סוּף הָעוֹלָם: צ'יאִילִי
330	פָּרָק עֶשְׂרִים וְשִׁלְשָׁה	227	פָּרָק חֲמִשָּׁה עָשָׂר
	הַרְבֵּי עַל אָבִיו		חֲרוֹת בְּגָלוֹת
343	פָּרָק עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה	240	פָּרָק שֵׁשָׁה עָשָׂר
	מְקוֹם מְנוּחָתוֹ כְּבוֹד		גָּלוֹת בְּמַעְגַל הַשָּׁנָה
357	פָּרָק עֶשְׂרִים וְחֲמִשָּׁה	254	פָּרָק שִׁבְעָה עָשָׂר
	יְשׁוּעוֹת עַל הַצִּיּוֹן		עֲזָרָה לַיהוּדִי
372	פָּרָק עֶשְׂרִים וְשֵׁשָׁה	262	פָּרָק שְׁמוֹנֶה עָשָׂר
	תּוֹרָתוֹ		לְאַלְמָא־אַטָּא
385	פָּרָק אַחְרוֹן	277	פָּרָק תְּשַׁעָה עָשָׂר
	מְקוֹרוֹת מְהִימָנִים		לְמִי שִׁיךְ הַרְבֵּי?
394	אַחֲרִית דְּבַר	284	פָּרָק עֶשְׂרִים
	שְׁלֹשָׁה חֻדְשִׁים לְאַחַר מִפְּנֵי		הַסְּתַלְקוֹת הַצִּדִּיק
		302	פָּרָק עֶשְׂרִים וְאַחַד
			פּוֹעַל בְּקֶרֶב הָאָרֶץ

פָּרָק רֵאשׁוֹן

שֵׁד"ר בִּיקֶטְרִינוֹסְלַב

שָׁמַשׁ שֶׁל שַׁבַּת קִיצִית, חֲמָה בְּמִיחָד, עֲמָדָה בְּרוּם שְׁמֵי 'קִרִית אֵילוֹן' וַיִּקְדָּה עַל הַקֶּרֶה כְּלָה. הִיא חֲלָפָה עַל פְּנֵי פָּרָקִים מוֹרִיקִים וּשְׂבִילִים מְסֻגָּנִים, הָאִירָה מְגִדְלֵי קוֹמוֹת וַיִּקְדָּה עַל וִילוֹת מְטַפְחוֹת, הַשְׁתַּקְפָּה בְּמִימֵי נַחַל הַדִּלְתוֹן, וּפְנִתָּה לְאַחַל "שַׁבַּת שְׁלוֹם" חֲמָה וּלְבֵבִית עַל מִבְּנֵה בֵּית חֶב"ד הַקָּטָן, בְּנֵהוּלוֹ הַנִּמְרָץ שֶׁל הָרֵב גְּבִרְיָאֵל.

עַמָּס הַחֹם שֶׁל סוּף חֹדֶשׁ מְנַחֵם-אָב כָּאֵלוֹ עָצַר בְּפִתַח בֵּית חֶב"ד. בְּאוֹלָם בֵּית הַכְּנֶסֶת, שֶׁשָׁמַשׁ כָּרְגַע גַּם אוֹלָם הַהִתְוַעְדוֹת, פָּעְלוּ בְּמָרָץ שְׁנַי מְזֻגָּנִים לֹא צְעִירִים בְּמִיחָד, שֶׁמָּאֵז נִתְרַמוּ עַל יְדֵי יְדִידֵי בֵּית חֶב"ד, הֵם עוֹשִׂים אֶת מְלֶאכֶתָם נְאֻמָּנָה.

הָרֵב גְּבִרְיָאֵל יָשַׁב בְּרֵאשׁ הַשְּׁלֶחָן וְהַחֵל נִגּוֹן חֲסִידֵי שְׁמַח. הַמְתַּפְלְלִים הַקְּבוּעִים, כְּבָר הַפִּירוּ אֶת הַנִּגּוֹן, וְהַצְטָרְפוּ אֵלָיו בְּשִׂמְחָה-שֶׁל-הִתְוַעְדוֹת, מוֹחָאִים כֶּף אֶל כֶּף לְקַצֵּב הַנִּגּוֹן.

בין המקרבים ישב אריה, מתפלל חֲדָשׁ יַחֲסִית. זה רק כמה שבתות, מאז החל להתפלל בבית חב"ד. אט אט הוא לומד את השפה ואת עולם המשגים החב"די המיוחד, ומה טוב שהוא לומד זאת במקביל להתקדמותו בענייני שמירת התורה והמצוות בכלל...
"לכבוד מה ההתועדות השבת?" ברר אריה בבדישנות, והרב גבריאל מהר להשיב: "הו! לשאלה הזו חכיתי!"

את הטכניקה הזו למד הרב גבריאל מאחד השלוחים הוותיקים בחו"ל, בתקופה בה למד שם את ה"סמיכה", על פי הוראת הרבי שכל בחור יסיים את למודי ה"סמיכה לרבנות" לפני חתנתו.

כאשר מישהו העלה בהרצאותיו, בשעוריו ובהתועדיותיו של אותו שליח, שאלה, גם אם הייתה זו שאלה טורדנית או סותרת לדברים שנאמרו עד כה, הייתה השליח אומר לשואל בהתלהבות רבה: "הו! לשאלה הזו חכיתי!" ומיד מנוט את השאלה לכיוון אליו רצה. הייתה ברור שהוא עושה כן, גם - ובעקר! - כאשר כלל לא צפה לשאלה זו.

במקרים שלא הייתה לו תשובה לשאלה, הייתה הנסח משתנה מעט. או-אז הייתה אותו שליח דגול אומר: "הו, על זה צריכים להתועד כמה שעות..."

ברור שהפעם, באותה שבת כ"ף מנחם אב ב'קרית אילון', ידע

הרב גבריאל את התשובה לשאלתו של אריה. למעשה, גם רב המתפללים ידעו, כי ההתנעדות היא לכבוד כ"ף מנחם-אב. אך בכל זאת, הוא רצה לקרב את אריה, החדש יחסית, ולחבר אותו לתכנים ולארועי בית חב"ד. בינתיים הוא מגיע למקום רק בשפלות ולא בימי חל, וחבל!

לו רק ידע הרב גבריאל לאיזו הרפתקה יגרר אותו הקרוב הרצוי הזה...

"אז מה התשובה?" שאל אריה.

"יום כ"ף במנחם אב, הוא יום הסתלקותו של הגאון החסיד הרב לוי-יצחק שניאורסון, אביו של כבוד קדשת אדמו"ר נשיא דורנו!" שמח הרב גבריאל להשיב.

"אָהָה." אמר אריה.

"יִכְעַת, המשיך הרב גבריאל, "לאחר שנגנו את הנגון, נוכל בהחלט לספר ספור אחד אודות בעל ההלולא."

כלם הטו אָזן, ואריה - שחש שהספור מספר במיחד בשבילו לרגל השאלה אותה שאל - הטח במיחד אָזנו כאפרכסת.

והרב גבריאל החל לספר:

היו אלה השנים הראשונות של נשיאות כבוד קדשת אדמו"ר
הריי"צ. הרבי הריי"צ פעל אז ללא לאות להקמת והרחבת ישיבות
"תומכי תמימים", סניפים לישיבת תומכי תמימים המרכזית
אותה יסד אביו הרבי הרש"ב. כל זאת, מתחת לאפו של השלטון
הקומוניסטי שהחל לרדף את היהודים, ובמיחד את לומדי התורה.

באותם ימים, חשפה המשטרה החשאית של רוסיה - שנקראה
אז נ.ק.וו.ד. - את דבר קיומה של ישיבת תומכי תמימים בפולטבה,
תחת הנהגתו של המנהל הרוחני, המשפיע הדגול, הרב יחזקאל
(חאטשע) פייגין. בשל כך נאלצו המשפיע והבחורים לטל את
מקל הנדודים, ולנוד יחד עם הישיבה לחרקוב.

בין התלמידים בישיבה היה גם הרב החסיד ר' שמחה גורודצקי,
שהיה אז 'תמים' כבן עשרים. בשנת תרפ"ג, בתקופת הלמודים
בחרקוב, חש ר' שמחה הדרדרות גדולה במצב בריאותו. הוא
הרגיש מכאובים וחלשה בכל חלקי גופו. המשפיע הרב חאטשע
קבע לו תור אצל פרופסור גדול בעיר.

כשהגיע מועד התור כבר היה ר' שמחה חלש מאד והרב
חאטשע בעצמו היה צריך ללוות אותו אל הרופא, למרות היותו
בחור מבגר כבן 20.

הרופא בדק אותו היטב במשך שעה ארפה, בדיקות שונות